

Oglaši: priborilica itd.
Makaju i radujemo se na temelju
članačnog članka III po dogovoru.

Mozci za predstojnika, grada Pule,
sakupljaju se na putnicom ili pola-
micom pošt. Štedjanice u Boču
na administraciju Rata u Puli.

Kod naravnih vježbi, točno oz-
naci, imo, prezime i najbliži
polku predstojnika.

Tko list na vrijeđenje ne prima,
naka to javi odpravnici u
otvorenom planu, za koji se
ne plaća postarina, ako se iz-
vazni napravi „Reklamacija“.

Cekovnog raduna br. 517-548.

Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu, male stvari, a nosloga sve pokvariti. Naroda poštova.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskara Leginja i dr. u Puli ulica Glagla 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. I, II, kat).

Na návále protiv družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Ovih dana oborila su se na našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru dva zagrebačka lista „Jutro“ i „Hrvatsko“.

„Jutro“ u članku pod naslovom „Na koju adresu čemo slati novac za Istru?“, „Hrvatsko“ u „domaćim vlastima“: „Ka- toličko svećenstvo i družba sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Napomenuti listovi prigovaraju našoj družbi u glavnom ovo:

Prvo što je jedan član ravnateljstva držao na učiteljskoj skupštini raspravu o daljnjoj naobrazbi mladih učitelja.

Druge, što neki profesori pazinske gimnazije „psuju i pogđaju sv. Isipovje, sv. pridest, sv. misu, sv. sakramente“ i što su učenici pazinske gimnazije izjavili napredovanjima. Treće, što su pučki učitelji na družbenim školama takovi, da bi u njima znali „šta sta i mnogo kazati svećenici, iz Istre“.

„Hrvatsko“ pak priopćuje među ostalim, da je izbilo na jayu, te družba sv. Cirila i Metoda za Istru uzgaja naprednjake, pokreće i neizravno objeduje Družbu, da u Istri sije bezverje i nemoral. Ma koliko bilo nesradljivo prilike našeg javnog života, ti nas napadniji izne- nadjuju i zabrijeju. Iznenadjuje nas bes- primjerna neispravnost i neopravdanost tih doista nezaslužnih objeda, a zabrijeju nas posvještanje nepoznavanje stanja i upravo neoprostiva lakića, kojom se go- spoda oko napomenutih listova titraju s jednom od naših najimplementijih i nauzvi- senijih institucija.

Prelazimo preko prvoga prigovora, jer ako je netko na sebe preuzeo proteško breme člana družbine uprave, nije još za to preostao bili radnikom na drugim po- družjima narodnoga života, niti mu je time stognuta sloboda kretanja u tom njego- vom djelovanju.

Drugi se prigovor družbe još i manje dotiče. Teskom mukom postignuta i još težjim žrtvama uzdržavana hrv. gimnazija u Pazinu, državni je zavod a. c. k. školske oblasti, (kad kojih imadu također riječ i zastupnici crkve) zvane su da veče nad gi- mnazijsom potrebit nadzor i da određuju kako da se možebitne neurđnosti odstrane. Sto više, imade voć nekoliko godina, da družba nije ondašnjem, djačkom potpor- nomu družtvu podjelila nikakve potpore, premda bi to bila spremne učinili svaki čas, kad bi je za to zamolili pozitivni i svakoga poštovanja vrijedni upravitelji re- čenoga družtva.

Izuzev kandidata učiteljstva, družba no daje pojedinim djacima srednjih i vi- ših škola, ma da su mnogi od njih doista i zasluzni po Družbi, nikakve potpore i to s razloga, što joj to nedozvoljavaju pra- villa.

Najnepravodnije je pak to, što se su- mnjajući družbino učiteljstvo a Družbu obje- duje s protuvjerskog djelovanja.

Gore spomenuti listovi žele, što im dopisnik nije iznesao o tom nekoliko konkretnih sluđajeva. Mi pak želimo što ih se ako ih u opće imo, neda na znanje družbinom ravnateljstvu, ali, priopćimo da od sveukupnog družbinog učiteljstva imade preko dvije trećine učiteljice koje su gotovo sve bilo pitomice časnih sestara u Zagrebu pa bi već samo ta okolnost morala biti dovoljna, da umiti dopiranje i člankopisec rečenih listova.

Mnoga su od tih učiteljica namještene i u takvim mjestima, gdje nema svećenika tako da one podučavaju i vjerouau. Da nema nijih, u dočinom bi se mjestima vrlo rijedko kada čula božja riječ. Tako ju i s učiteljima. I njih ima lepiti broj, koji u pomanjšanju svećenika vrso u skoli i to s uspjehom službu vjeroučitelja.

Da navedemo jedan slučaj:

U nekom istarskom gradu imade družbina škola preko četiri stotine djece, a u cijelom tom, inače, dosta velikom gradu nema jednoga svećenika, koji bi družbinu školu djece mogao podučavati u njezinom materinjem jeziku. To, moraju da čine družbini učitelji, pače, jedan je izmodju nijih morao da izvan školskih satova, pripravlja djece za svetu potvrdu i prvu svetu pri- čest.

Mogli bismo još navesti slučajeva, gdje učitelji od svoje volje podučavaju u crkvenom pjevanju, a mogli bismo iznjeti u njenem broju nabožnih knjiga, što ih je Družba, među djece porazdijelila i jos uvjek dijeli.

Radi svega toga bila je Družba na nekim javnim sastancima i nekim časopisima objedjena s klerikalizmom, dok ju se sada evo proglašuje protuvjerskom i protokleričanskom.

Medjutim potpisana je uprava svjesna da se nije dala zavesti ni na jednu ni na drugu stranu, već je radioći prema svojim pravilima neustrašivo i odlučno koracanjem, koju su joj utriči njezinu dusevnuoci naši veliki bosutnici Dobrelja i Vitezolj.

Tim će stazama koracat i tako radit i unaprjed ova naša Družba a s njom i potpisana uprava dok je god bude nosilo povjerenje naroda.

Opatija-Volosko, dne 28. rujna 1908.
Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Mo-
toda za Istru.

Vjekoslav Spinčić, predsjednik.

Dr. Niko Fabianić podpredsjednik, Dr. Konrad Janešić vlagajnik, Viktor Car Emin tajnik, Šime Defar, Kasimir Jelusić, Dr. Matko Leginja, Julije Miran, Dr. Ivan Poščić, Dr. Andrija Stangor, Dr. Matko Trinajstić, Dr. Dinko Trinajstić, Dr. Ivan Zuccon.

Hrvati i Hrvatici!

Sjetite se svakom zgodom »Družba sv. Cirila i Metoda« za Istru. Upotrebljavajte Družbine marke, a svaka zapada samo i novčić. Kupujte uvjek Družbine siglice, cigaretni papir i druge proizvode.

Vinko Rubeša.

Milom pokojniku, čiju smrt javljam u prethodnom broju, bilo je tek 42 godina.

Imao je od nekoliko godina nimo- nje tvrdji sluh ali je ipak spadao među najbolje njeve učitelje. Njegovi učenici sto-

vili su ga i ljubili. Nego nije on radio

samo kao učitelj; već je radio i inače za

prosvjetu i napredak svoga naroda. I za-

pjevalo je pješnicu i naplesao je Čunjeć,

izvesti o školstvu obalne kastavске bili

su većim dlelošem njegovog djela. Kad je

trobalо gdje koga pozdraviti ili nadgrobnu

slово držati, nije se obrácalo tako rekuć

na drugoga, nego na dobrogog Rubešu. U

občini bio je kao neki kontrolor kod ob-

člagnjive, tako, da će ga občina i tu težko

stradati.

Pokojni Vinko Rubeša bio je 22 g. učiteljem, te je polučio po svih školama gdje god je bio izvrstan uspjeh. Najpre- je službavao u Vodicama, pak Sv. Matko Lovranu i Kastvu. Svuda je bio poštovan, studi rado vidiđen. Najduže vremena služ- bavao je u svom rodnom mjestu Kastvu, gdje je i pokazao svoju intenzivnu djelatnost na svim poljima.

Pokojnik Ljubilo je svoj rod koko malo- tko. Zbog svojeg patriotsma stradao je moralno i materijalno, ali ipak nije do zadnjih časova ponudio duhom. Već za prvi- godinu učiteljevstva pokvario si uslijed vlažnog učiteljskog stana, mislimo u Vodicama, svoj sluh i dok bi sama ova či- vjeničica deprimirala, on je, uza sve to ostao radin, državleni i sjaj. Zadnjih pak godina uslijed silnog napora napnha ga končnu i snišca, koja mu je tiekom zadnjih nekoliko mjeseci očvidno podgrizavala nit života.

Pred 4 godine vjenčao se s Darinkom Munić, kečerju bivšeg kaštavskoga glavara pok. Frana S. Munić, te ostavljaju lza sebe uz učvijljenu udovicu i dvoje nojake djece. Pogreš njegovih ostanaka vršilo se je

dno 21. o. m. i bio je baš sjajan. Sakupili su se tu učitelji i učiteljice ne samo Kastva, nego cijelog kotara. Došli su učenici i učenice pučkih škola, dјaci, pripravnici, delavske škole i učiteljstva sa odnosnim učiteljima i profesorima na ravnateljstvo g. Fr. Frankovićem na celu. Prijavstvovalo je također u obč. načelnika i zastupnik Vjekoslav Spinčić, te mnogi savyutnici i zastupnici občinski, kap. i gospoda kapo- lani iz Rukavca, Sv. Kriza i mnogo ostalog svileta mužkoga i ženskoga.

Predvodio je sprovod sam velečani gospodin zupnik-dokan Fr. Ryšavi uz as- tenciju dvojice mladih svećenika. Spro- vad je isao iz kuće žalosti u crkvi sv. Lucije, gdje se je odgojivala žaloba sv. misa uz pjevanje erkovnih pjevacica pod ravnateljom prof. Sprachmann. Duplire no- sili su s objiju strana tesa drugovi pokoj- nikovi gg. učitelji, Pjevačko druživo, Vl- pod ravnateljem g. G. Milneršća zapjevalo je pred kućom žalosti i na groblju žalobito pješnice. Zadnji u Bogom izrekao je nad grobom naročto u име učitelja i uč- teljice, nadučitelj opatinske škole g. August

Ličeni svakog četvrtka

o podne.

Netičkani događaj se ne vrataju u nepodrijetlju ne iskraknati ne prisustvuj.

Potpisana sa postarom stranom 10 K u obč. „I. K. K. 250“ na godinu 5 K za seljake, 5 K za seljake III K K. 250, odn. K 250 na pol. godine.

Ličen carevinči vilo postarina žesta i stavlja se u Fall.

Pojedini broj stoji to b., zao- stall 20: h, koll u Fall, toll, ivan iste.

Uredjivoće i uprava nalazi se u Tiskari Leginja i dr. prije J. Kropotic i dr. (Via Giulia br. 1), kanonske se naslovivoj eva pisma i predplatni.

Račić, iztaknuvi u svojem govoru zaslužeg preblagoga pokojnika osobito na polju prosvjete. Za besom stupali su također dvojica braće pokojnikovih, stolarski majstor Ivan i nadučitelj Fran i surjak nadučitelj, g. Božo Dubrovčić, dočim su četirigradnjenog sinčića pokojnika vuđili sa ruke dva njegova odraslih bratice.

Koll bijaše težko uti naricati sa prozora mladu pokojnikovu udovicu, toli u upravu parala srce ljudem, kad je po- ceo sinčić pokojnikov muli Njeneko plakati i zvati mušku narjeću nad grobom: „hamo se stavili mojega čaću“.

S predobrim pokojnikom dijelimo se ovim putem i mi kao lekonički prijatelj i marljivim suradnikom kličućim mu iz du- bine razvijena srca: dobrí Vinko iahka ti bila kastavsku grudu! Njegovo težko učvijljenoj udovici našo najlaskrjnje sau- česće uz živu želu, da streljivo podnese težki udarac i da u duhu svoga dobrega supruga uzgoji ono dvoje dječice.

Izborni sastanci.

U nedjelju dne 20. pr. mj. obdržavana su dva izborna sastanca, jedan u Klanecu, drugi u Šredčić. Sastanak u Klanecu sa- zvao je državni zastupnik g. Matko Mandić da izvesti svoje izbornike o djelovanju naših zastupnika na državnom i zemaljskom saboru te o novoj izbornoj reformi za zemaljski sabor Istre. Sastanak se vršio na prostranom dvorištu bivšeg občinskog načelnika g. Ivana Metlike, koje bi- juše zastavama i zelenilom ukrašeno i koje se u tren oček izbornika domaćih te o- nih iz susjednih občina napunilo.

Svoje izbornike pozdravio je zastupnik Mandić razloživ svrhu sastanka i predloživ im, da izaberu predsjednika.

Takovim bijaše izabran občinski zas- tupnik g. Lozar, koji je sređeno pozdra- vio zastupnika, te ga zamožio, da izvesti svoje izbornike. Ovo se je u obširnom govoru osvrnuto na posljednje državne iz- bore, na uspjeh Slaveni Istre, na sastav državnog sabora i na djelovanje državnog zastupstva u obč. napose na ono naših zastupnika iz Istre. Pređao je zatim na djelovanje istarskog sabora na podzimu g. Fr. Frankovićem na celu. Prijavstvovalo je također u obč. načelnika i zastupnik Vjekoslav Spinčić, te mnogi savyutnici i zastupnici občinski, kap. i gospoda kapo- lani iz Rukavca, Sv. Kriza i mnogo ostalog svileta mužkoga i ženskoga.

Predvodio je sprovod sam velečani gospodin zupnik-dokan Fr. Ryšavi uz as- tenciju dvojice mladih svećenika. Spro- vad je isao iz kuće žalosti u crkvi sv. Lucije, gdje se je odgojivala žaloba sv. misa uz pjevanje erkovnih pjevacica pod ravnateljom prof. Sprachmann. Duplire no- sili su s objiju strana tesa drugovi pokoj- nikovi gg. učitelji, Pjevačko druživo, Vl- pod ravnateljem g. G. Milneršća zapjevalo je pred kućom žalosti i na groblju žalobito pješnice. Zadnji u Bogom izrekao je nad grobom naročto u име učitelja i uč- teljice, nadučitelj opatinske škole g. August

Govor zastupnika Mandića suslali su izbornici vrlo pozljivo te mu povladjivali i na koncu življnim odobrenjem popra- tili. Na poziv predsjednika oglnili su se na to razni govornici te se je iz toga

razvila vrlo življina razprava. Govorili su u g. tajnik obdine dekanse, g. K. Škvorčić, g. Valentinić, g. Tangere i drugi.

Pošto je zastupnik sastušao razne želje i potrebe svojih laboranata, zaključi predsjednik sastanka, koji je trajao preko 2 sata. Laboranci su priredili svemu sastupniku na koncu sastanka vrlo specijelu ovaciju.

* * *

Sastanak u Srdoluši, obdržan na redu Sv. Kriza, razvran je bio od zastupnika Vjekoslava Spinčića. U početku govora iztaknuo je g. zastupnik da je taj sastanak sazvan uslijed Šeće, koju je često čuo od strane onih občinara. Pošto je rekao, da treba sastanku izabrati predsjednika, predložio je takovim veleć. g. Josip Žigante, obč. načelnika g. Kazimira Jelasića. Ovaj je pozdravio narod i zastupnika kojemu je podiošlo riječ.

Prof. Špalnić progovorio je kao zastupnik občine, pokrajinskog sabora i carovinskog vijeća. Kao občinski zastupnik iztaknuo je osobito kako je občina za načelnikovanja g. K. Jelasiću napredovala u svakom obziru, osobito u učvršćenju narodne svesti tako, da može svaki občinarski konservativci ponosom reći: „Kastavac sam, Istran sam, Hrvat sam!“ (Burno odobravanje). Obrazložio je novi izborni pokrajinski zakon. Navio je glavno razloge s kojih su on i svih hrvatski zastupnici i neki slovenski u carovinskom vijeću glasovali proti naredbi sa Ugarskom. Narodu se je osobito svjedočilo kada je rekao, da mi Hrvati u ovoj polovici monarhije nebi mogli glasovati za proračun niti onda, kad bi austrijska vlast još više radila za nas, a kad bi se istodobno nećevođeno postupalo sa Hrvatima u drugoj polovici monarhije, s kojimi se smatramo i moramo smatrati kao jedna cjelina.

Na predlog spomenutoga g. I. Žigante izrekao je skupljeni narod zahvalu nar. zastupniku Spinčiću za njegov rad i zamolio, da ga i u napred ovako zastupa.

Pošto su dvojica izbornika iztakli neke mjestne potrebe i posto se nitko nije više za rječ oglašio, govorio je predsjednik g. K. Jelasić.

Proticao je pismo zastupnika Matka Mandića, kojim je javio da žali što ne može prisustvovati sastanku posto je na drugom u Klanju. Pozdravljaju srdačno svoje izbornike, te im preporuči staru slogu kod predstojeci izbora. Čuvši izbornici imen Mandića, klicali su: živio naš bivši i budući zastupnik Matko Mandić!

Predsjednik je jošte objasnio neke ustavne izbornoga reda te zaključio taj sastanak.

Krvavi sukobi između Slovenaca i Njemaca.

Javili smo da je slovenska družba sv. Cirila i Metoda imala dne 14. pr. m. glavnu skupštinu u ponijemom gradu Ptuju u Štajerskoj. Tim povodom zlostavili su domaći te tamo pozvani Njemički brutalniji skupština. Ti kulturonosi nisu postigli ni slovenskih gospodarja, kojo su divljačkim načinom napali i ubržili. N je dakle čuda što su u Ljubljani uslijed toga nastale protu-njemačke demonstracije. Početak tim demonstracijama bio je dno 18. pr. m. na večer.

Slovenci su održali u „Mestnom domu“ skupštinu, u kojoj se razpravljalo o dogadjajima u Ptuju. Nakon skupštine je veliko inočivo — računa se da je bilo oko 6000 osoba — poslo do zgrada gdje je njemački kasino, te je kamenjem bombardovalo tu zgradu.

Nakon tega je došlo do ponovnih sukoba između Slovenaca i Njemaca. Demonstracija su trajale do 8 ure u jutro. Do kvi nije nijednog došlo.

U subotu prije podne poduzete su nojobznačnije sigurnostne mјere. Istog dana

na večer prolazile su gradskim ulicama hrpe demonstranata, koji su bučabno i tomboštili proti Njemačima, ali do tvornih napada nije došlo. Pošto se je bilo prodišlo da će Njemiči održati skupštinu u svom kasinu, skupšto se je oko te zgradi, koju je čuvalo oružje i vojska, više mjeđu Slovenaca, ali do legendi nije došlo.

Gradski načelnik dr. Hribec izdak je proglas na pučanstvo, kojim je pozvao na mit.

I bilo bi prošlo bez daljnijih negodnih dogodjaja, da se nije postavila c. k. austrijska vojska u službi biesnik pangermana. Vojsnica je oblast posjala po gradu omražene njemačke vojnike i "nedjelju" u večer — prošla se krv! Odlikovalo se je neki poručnik Mayer, rodom iz Ljubljane, okorjeli Njemač. Da je strajlati na skupinu 30 ljudi koji su samo vikali, dočin Mayer uporno laže, da su bacali kamene. Ubijeni su Rudolf Lunder, 24 god. star, stirojar „Narodne tiskarne“, ubijen je strašak je mještro prolazio cestom, Ivan Adamčič, 15 god. star, učenik četvrtog gimnazije. Tesko je ranjeno sedam osoba.

Občinsko zastupstvo držalo je posebnu sjednicu te je glaseno i sasuo prosvjedovali proti barbarskom postupanju njemačke vojske.

U utrak so je vršio veličanstveni sprovod ubijenih žrtava, kakvoga je Ljubljana videla nije. Sprovodio je prisustvovo preko 30 tisuća naroda. Prad otvorenim grobom žrtava njemačkog fanatizma bile su stocene sve slovenske stranke, te se je držalo viša prigodnija govora.

Zaostali braće Slovensaca pridružilo se i naš narod, diljem cijele domovine i pridružujemo se i mi, tješeci najbližu braću velikom istinom da se iz krvi mučenika radija sloboda naroda i prava smrt tiranima.

Vinska kriza u Istri.

Prva je ova godina nakon ukinuća ziosretne vinske klauzule u trgovackom ugovoru između Austro-Ugarske i Italije, što je kod nas nastupila ozbiljna vinska kriza. Proslava vinska ljetina spadala je u našoj pokrajini medju srednjo ljetine te se je držalo, da će se vino uz umjerene cene razprodati kano i prošlih godina. Nu tomu nije tako. Iz statističkih podataka doznamo, da imade jošte u Istri do 150.000 stolitara nerazprodanog vino, koje čeka na kupca. Za malenu pokrajinu kakva je naša, koja nema osobitih tržista — osim Trsta Pule i Rieke za izvoz, je ta mješavina redno velika. Nakon posljednje herbe ili trgatice bijahu našem vinu cene dosta visoke jer se je svakog vadao, da će se vino po običaju još skuplje prodati.

Mnogi se prevarile jer su morali kanisnje, pol godine i više poslijе herbe, prodati isto vino za pol cene jestinje nego li su ga mogli prodati odmah. Čim bijaše otočeno. Danas nudnaju u Istri vino bolje vrsti po 20—24 K, a losije vrsti po 10 do 12 K za hektolitar. Ovakve bezebine cione napomati ni najstariji naši vinogradari. Čini se kao da se vršaju stara vremena kad je vredio bukal vino 2—3 krajeara. Ali tada su vredila ta 2—3 krajeara više nego li danas 15—20 novčića. A kakvi bijaju tada troškovi obdjevanja vinograda? Tko je tada poznavao filosferu, peronusporu, sumpor i modru galicu? Danas su troškovi oko obdjevanja vinograda pelerotstrukti, aki i ne veđi. Ta koliko stoji danna radnik prema onom od 50 godina natrag? A kakvi su danna preri prema tadašnjim?

Istina je, da se danas loglje dodje do novčića nego li prije 40—50 godina, ali se ga takoljer deset puta loglje i brzo i potrosi.

Danas se kod nas računa občenito, da je svaki vinogradar, koji proda litru vina izpod 10—12 novčića na realnom gubitku. Teško bar steći njegova svaka litra koju spravlja u bačvu. Prodaje li dakle

avoj, proizvod izpod te cene, tad je ne samo da se je "badava" mučilo i znjilo, već je i prapado pri tom ostao i gubitku.

U pokrajini našoj imamo dokle još nemoguće da bise sve do pravotice dovesti do milatka vina, ma i u nezajedno rezproduku.

Istarski velipošteduti i veliki trgovci sa vinkom, koji imaju još puno konske, pretrpiće većih šteta, ali oni će se znati pomoci, jer imaju vlastite kapitale i jer će logije naći tržiste za izvoz nego ih, a romih ili mali gospodar. Oni se nalaze u najvećoj stiscu i neprilici. Carske i zemaljske oblasti ne raspitaju jesi' li ili nisi unovčivo proslodjeni proizvod, već plati i suti. A odakle? Izvesti ih prodati nema jer mu je dobar dio njihova učinila susa i tuka. Ima u konobi 10—15 stolitara vina at ga nitko neće ni u beciju.

U jednakoj novoj, nalaze se i vinarske zadruge. One su za posljednje herbe nakupovali ili od zadruge pokupile na hiljadu stolitara vina po tadašnjih tržišnih cijenama, koje bijahu došta povoljno. Cijena je vino međutim neotekivano nizko palo, a vinogradari ih zadruge pitaju po godbi svoje. Njihov je zahtijev upravdan, ali kako da mu se zadovolji? Imati do velikih šteta i društva i zadruge i vinogradari.

K tomu dolazi nova novčića. Ljetos bi imala biti herba u našoj pokrajini svagde srednja, negdje vrlo dobra, a občenito mnogo bolja od proslodjenje. Vina će dakkle naša pokrajina proizvesti za kolu stotinu hiljadu stolitara više nego li prošlo godinu.

A kako s njime?

Nasi vinogradari, osobito oni srednje i male ruke, imaju jedva toliko posudju, da uzmognu spraviti u konobu grozdje i naoko ako je srednja herba iako su razvaci vino od prijašnje godine. Sto da započnu tamo, gdje će herba biti obilija i gdje imaju još puno bačve proslodjenjeg vina? Reći će se neka razdjeli grozdje bilo i na treju. Dobro, kad bi tomu grozdju bilo još primjereno cijena. Ali ako se obistine glasovi, da se vino grada, osobito siromušnjim, nudja 4—5 novčića za kilogram najbolje vrsti grozdja, šta onda?

Hoće li mu se izplatiši ubrati to božje grozdje, voziti ga trgovcu u grad, mučiti sebi i blago, dangubiti trošiti, pak zaštoto? Sve su one pitanja, na koja je namero težko odgovoriti. Pitaju su, to na koja bi morale odgovoriti oni oblasti, kojim je povjerena sudbina istarskog vinogradara.

Državne su oblasti propustile zauzeti se na vreme za zaštitu domaćeg vinogradarstva jer bijaju do nedavno štrom otvorena vrata patvaraćem naravskog vina ili proizvoditeljima svakokojih umjetnih vina. Time se je dozvollio ne samo nepodnošivu konkurenco naravskom proizvodu, već se je ujedno sve to vilo ubijalo kredit pravom vnu. Bezdužni i zakonom stičeni patvaraci turali su u svjet svoj umjetni proizvod na štoti poštenih vinogradara, koji se nisu mogli ni znanjem ni sredstvima s njima natjecati. I tako se jo na drobno i na velo razpratavalo umjetno vina dočim su prava i naravска ostala nerazpratana.

Tomu zlu i toj novčići valja tražiti i naći lječa. Na to se pozvane u prvom redu državne pak zemaljske oblasti. Državne su oblasti do sada u tom pogledu vrlo malo udinile a zemalje se izgova-reći prema tadašnjim?

Onomadne bio je imenovan za člavo Primorje jedan vinarski nadzornik koji bi imao u prvom redu stati na put patvarajuću vnu. Mi od njega nečekujemo mnogo pa bio on savršenim strukovnjakom. Po našem dubokom uvjerenju jedva bi doškoli vinsko mizeriji u Primorju tražen nas se nalazi na žalost vinogradarstvo većnostima a kamo li će jedan sam. Kod

činom jeste u povojima. U jedici se privjeća još danas vedrim kako ga privrjavaju naši sjeđovi. To više, noldje. Nasemu vnu treba tržišna nova tržišta ali neko se baci i poveće druge priprave.

Naslovna mješavina kupaca jedino u nepravdu, biljni a za daleki izvoz i za direktno obnovstvo neodgovaraju i nevrijeđe. Sve to moraju uzeti u obzir no to pozvati imenici hoceli, da se izbjegne kod nas u buduću vinskim krizama n'tim i propasti našega vinogradarstva.

Franina i Jurka.

Fr. Ča da su se već lovrenski poprdili počekali?

Jur. Objasni su zač imaju skoro i ukuno u rukah a brži vanjski kmoti paga pan-talon.

Pogled po Primorju.

Poljsko-rovinjski kotar:

Dva važna sastanka.

Pula 1. 10. 1908.

Nedjelju dne 27. t. m. u 10 u jutro obdržavao se je u „Narodnom Domu“ važan izborni sastanak. Govorili su po redu L. Križ iz izborine, dr. M. Laginja o tel. gimnaziji, N. Milutin o krovpoljima u Ljubljani; Ante Belantić o izborima. Bilo su prihvaćene rezolucije, prva: prosvjed proti talijanskoj gimnaziji; druga: proti njemačkom barbarstvu u Ljubljani; treća: proti izdajničkom postupanju socijalista. Skupština se jednoglasno izjavila nek se preporuci našem „Političkom društvu“ neka postavi kandidature u svim kotarima dokle i u onim tobožnjim talijanskim, te nek se najviši lime talijanima boji po cijeloj liniji. Krasno je govorio Laginja te tu macio topovsko postupanje vladajuće kamine koja dok našem narodu neće putke škole, troši na hiljadu i hiljadu našeg novca za talijansko škole.

Zamislimo se, rekao je Laginja — ja vas neću poljati na ustanak, na pobunu već vam velim: mislite svojom glavom, ozbiljno mislite, tu ju po sredini vaš interes, vaš novac. Mislite i radite, te kad bude vreme dođite svi vas glas za pozitivni izkazan rodoljubo a proti neprijateljima našim.

Ponedjeljak u večer 28. t. m. obdržala se druga velevaržna skupština. U posve punoj dvorani govorili su češki zastupnici Klofač i Bušivalj sred svobodnoga odusvjetjenja. Govorili su o stoljetnoj borbi cijelog slavenstva proti raznim neprijateljima. Zanosišmo se, rekao je Laginja — ja vas neću poljati na ustanak, na pobunu već vam velim: mislite svojom glavom, ozbiljno mislite, tu ju po sredini vaš interes, vaš novac. Mislite i radite, te kad bude vreme dođite svi vas glas za pozitivni izkazan rodoljubo a proti neprijateljima našim.

POZOR! Tho poslaša upravi lista 60 para, dobiti će kraljan, osobički prikladan za mladež. — Poširite se dođi jo na dodi, nećo vam viši šao i

Voloski kotar:

Mosorje 20. 9. 1908.

Hrvatska čitaonica u Mosorjima je u nedjelju 6. rujna 1908. svoju godišnju zabavu.

Zabava otprije je na izklamacijom „Mlada sam-Hrvatica“ krasnoslovija, gdje Ljubica Riman veoma lijepo, te je svakila pozornost svilu gledala, a na koncu pozdravljenja burnim pjeskom.

Osobito se svidjelo slusajućem občinstvu pjevanje, te su pjevači i pjevačice strane občinstva bile došle izazivane dok nisu ponovili svaki komad.

Kao što pjevačice svojim milozvучnim glasocima, tako se istaknute i pjevači sa svojim glasovima, ali osobita hvala i primanje ide gosp. E. Dukiću, sinu zaslužnog učitelja Ante-Dukića, koji je više mjeseci danas vježbao mladežnu u pjevanju, te je baš on doprinjedio da se općinstvo upravo se divilo pjevanju naše mladeži.

Što istom da kažemo o predstavi „Cija da bude“. Ako kažemo, da je igra sama po sebi za naše prilike lijepa pa spomenimo gosp. A. Janušića našeg objavljenog patriotu i poštovanog pregaoca za narodnu stvar, a uz njega nosudjelu mu „krasoticu“ Miciku u osobi gdje Josipe Negotić. Mislim da bi dosta bilo. Gospodjica Negovetić odigrala je svoju ulogu nad svakim očekivanjem. Ona je u ulozi krasotice Micek jedine kćeri starice Gabre vedla za nos četvoricu mladića, svima je izjavila svoju naklonost i očitovala ljubav. Svi mladići našli se prenenazeni nad postupanjem male prejavke, izborom njezinim za „Jovaninu“. — Svim proscima od boli kidalo se srce, svi su ostali sa dugim nosom, a osobite dale jo to žalosti „Dru. Biostroglavu“ pjesniku i književniku kakva sav slovenski svijet do sada vidio nije. Covjeku kćime duktati kaplj u kroz rukave u žep u tolikoj mjeri da na daleko slovi kao veliki mudračna i najveći bogatstvo, kakva treba, starac Gabre za zeta, jer inače sve njegovod pod bubanj. Izbor Micičin za Jovaninu prenerazio dra. Biostroglavu te ovaj u osobi g. Anzelma počeo da zdužava, da se tuži na sudbinu da pozivlje sve djevojke mjestu, da se nađe jedna koja bi htjela da dragoga. — Glas gosp. Janušić, pa čist njegov Izgovor, njegova zamjerna dosjetljivost sve je to doprinjelo, a da je na koncu bio obduren burnim odobravanjem i najljepšim priznanjem.

Iza predstave slijedila je tombola, te je bilo i kod ove smijeha, ugode i zadovoljstva, a odmah iz tombole započeo još toli očekivani pleš, te so plesači zoljna mladež bacili u naruci Therpsihoru svom žestinom tako da je trebalo produžiti pleš do 2 sata u jutru.

No možemo da mimogred ne napomenemo gosp. Latkovića, kao zamjenika kapelnikovog Volosko-Opatijske glazbe, koji je nastojao i zadovoljio željama i zahtjevima naše mladeži. Za to mu izrazujemo ovim putem priznanje.

Zabava je ispalna nad svakim očekivanjem. Sa zadovoljstvom konstatujemo, da smo vidjeli na njoj uvaženiju lćnosti sa svih krajeva naše Liburnije bilo ih je iz Lovrana, Kastva dapaće iz Boljuncu došim nismo vidjeli ih na žalost iz Volosko-Opatije premda smo ih pozvali slijaset. Ako se uzme u obzir, da su brzo izbori občinski, to razloživali prije zabave; mogli smo se mislimo pouzdano nadati, da će doći barem koji od naših prvaka i borlaca. Ali nitko, ma has nitko! Uzrok da i jira puta?

Svima onima, koji su nas osobno posjetili, kao što i bni, koji preplatile ulaznicu ne možemo, a da ne zahvalimo, srdačno.

gradnjom parobrodom „Frankopan“, koji je sagradio u Malom Lošinju. Biće je 871. godinu mrtava, imati će prostora za preko 800 putnika, a broj će biti jak 400 kosičkih lica. Na pokusnoj vožnji polučio je brzinu od 14/10, poprili mijala ha edo

Vlada je opredjelila, da se lma, dicitli siano po 7 Kr. qn. (100 kg.), a u Kranjskoj po 5 Kruna.

Uzmimo, da vlada kupi siano po 12 Kr. 100 kg., to će moći razdiliti po 7 Kr. — 14.000 qu. t. j. jednu četvrtinu od onoga, što bi trebala samsa kastavskog gospodarskog zadruga ili jednu sedminu, sto ga treba gosp. zadruga u Podgradu. To je malo više no ništa, baš dovoljno, da se puk ozlovoj.

Gospodo zastupnicu izvolito poduzeti sve moguće korake, da se svota namjena za Istru povlači barem u onom razmjeru kao i ostalim pokrajnjima. Nek se dade svota, kojom će se zbilja modi, sto da pomogne. Od doznačene svote dodje tekar 1 Kruna na svako govedin. To je, kako već spomenjeno koliko, koliko i ništa. Gospodo zastupnicu učinite sve potrebno, da se tomu odpmogni! Za Kranjsku je bila vlada takoder opredjelila sumu 200.000, ali na odlučni glas čitave pokrajine i zastupnika jo vlada imenovanu svotu povlačila na 500.000 Kruna.

Odmjerenom svotom jo vlada sama pokazala koliko se lma držati do njezinih programa za podignuće gospodarskog stanja u Istri. Čini se, daati vladini programi nisu ništa drugo no kolonizaciju provođanje t. v. državnih potreba. U ostalom čekamo slavnu vladu na sjelu.

Priča o ribarskoj zadrugi.
C. k. pomorska vlada u Trstu izdala je „Priču o ribarskoj zadrugi“ namjajnjajući da se što više moguće prošli zadrugarstvo između ribara. Ovo korisno i ljepe opravljeno izdanje mogu dopiti svim onim koji se kame baviti ribarskim zadrugama, bezplatno“ kod c. k. pomorske vlade u Trstu ili kod z. kr. ureda lučkih poglavarnstva.

U njoj je pučkim načinom raztumačen uzor pravilnik, način kako se zadruga ustanovi i registriira, pouka glede poreza, pristojbine i biljegovka, vodjenje knjiga i drugo.

Književku vruće preporučamo.

Iz sjednice odbora političkog društva za Hrve i Slovence Istre, obdržane preko nekoliko na Kožari, dozajemo da se jo odbor pod puno složio u svim važnijim pitanjima dnevnog reda, to da će uspjeh obašnje i trične razprave izazeti u buducem broju našega lista.

Merkurov“ kolendar za godinu 1909.

Primili smo u ukusnom izdanju tiskani koledar za godinu 1909. od slovenskog trgovackog društva „Merkur“ u Ljubljani. Osim običnih kolendarskih vještih, imaju mnogo obrazaca o raznim računima, potrebnim za trgovinu, razprave o knjigovodstvu, razno korisno upute za trgovce mješanim blagom, zakon za osiguranje privatnih činovnika i t. d. Kolendar imao 131 stranicu, dobavljen je kod trgovca „Merkur“ u Ljubljani u cenu mu je veoma jestiva prštom samo K. 1:20.

Novo dražstvo občinskih činovnika Istre.

U nedjelju poslijepodne sastali se zastupnici i odaslanici občinskih činovnika iz Istre u Trstu, da ustroje zajedničko društvo na zaštitu staležkih interesu. Kod sastanka sudjelovali su talijanski, hrvatski i slovenski občinski činovnici, koji su pod predsjedanjem g. D. Valti iz Piscane obnovili talijansku i hrvatsku skupinu te izabrali odbor od osam lica, koji će biti bivani u stalni odbor. U taj odbor izabrani su gg.: Michell, Ruzler, Franzin, Torcello, Brimbolić, Juretić, Mahno i Turato. Ovaj će odbor snizati skupsttinu, na kojoj će se izabrati stalni odbor.

Portničko brodo

Jučer u sredu porinut je u more svečanim načinom novi brod naše mornarice, koga okrštio Erzherzog Franz Ferdinand (Nadvojvoda Fran Ferdinand). Novi brod

Razne vesti.

Dječko pripomočno društvo u Pannu primjelo je u praznici sljedeće darove i to u mjesecu srpnju:

Zem. škol. nadzornik Fran Matješić — Trst K 40.—
Vjetbenik Fr. Lukež — Pazin 5.—
Zupan Anton Štronić — Trst 10.—
Juraš. Šverko, trgovac — Pazin 2.—
Gubeljko na igri 2.—
Medulin. društvo za stednu i zajmove 50.—

Primitak u mjesecu kolovozu
Zem. škol. nadzornik Matejčić 40.—

Trst 40.—
prof. Vjek. Spinčić, da počasti u-
spomenu pok. Burjakinja Antonije 20.—

Spinčić 20.—
Mut. Sanković trgovac — Dane 9:80.—

zupnik Pravdoslav Filipišić — Žminj 5.—

Imenovan salje dar Svetka Josipa Cohl, da počaste uspomenu svojoj pokojnoj majke k. K. B. 10.—

Pribitak računa u Divaci 1.—

Sabranu na Tijelovo u župnom stanu u Žminju 16.—

Sabranu u župnom stanu u Žminju u raznim prigodama 6:80.—

zupnik Pravdoslav Filipišić — Žminj 10.—

prof. Fr. Novljani, Pazin za fantovstvu 100.—

Od sada će biti izvještaji u „Našoj Slogi“ redoviti početkom svakoga mjeseca, a da Bože da bi buduće godine i prinosi bili znatniji.

Odbor.

Nova „Posuđilica i Štedionica“ u Jelsanah.

U nedjelju dne 30. augusta ustrojena je u Jelsanah nova „Posuđilica“ po Reißfeisenovom sustavu. Na čelu novog poduzeća nalazi se domaći župnik g. Josip Velharticky dočim su u odboru gg. Jakov Valenčić obč. načelnik, Josip Frol kremar i posjednik, Matija Čekada, posjednik te Antun Šaflić posjednik. Odmah kod ustanovljenja tog novog novčanog zavoda se je znatan broj članova prijavio, što je najboljim znakom, da su vredni naši Jelsanci čutili potrebu „Posuđilice“ i da priznaju njezinu korist i vrijednost.

Srdočno čestitamo na tom novom gospodarskom poduhvatu.

Štipendija za siromašne djake iz Cresa. Glavarstvo občine Cres raspisuje natječaj na jednu stipendiju od godišnjih 200 K iz zaklade „Škola dobrovrtora u Cresu“. Pravo na tu stipendiju imaju siromašni djaci iz Cresa, koji polaze jednu c. k. gimnaziju. Molbo valja poslati munitijom grada Cresa do 20. novembra o. g.

Novo društvo.

C. k. namjestništvo u Trstu potvrđuje je pravila novo ustrojenog društva u Puntu na otoku Krku pod naslovom „Narodna Čitaonica“.

Sa koparskoga učiteljstva.

Dosadanji ravnatelj c. k. mužkog učiteljstva u Kopru g. Brzak obolio je težko te se nalazi u lečilištu sv. Daniela kod Vidina. Govori se da će ga naslediti u Kopru kotarski školski nadzornik profesor Tinčgar.

Austro-hrvatsko parobradarsko društvo na dionice u Puntu.

Ovo naše novo hrvatsko parobradarsko poduzeće početi će svoje djelovanje dne 2. oktobra o. g. sa novim, modernim

parobromom „Frankopan“, koji će sagraditi u Malom Lošinju. Biće je 871. godinu mrtava, imati će prostora za preko 800 putnika, a broj će biti jak 400 kosičkih lica. Na pokusnoj vožnji polučio je brzinu od 14/10, poprili mijala ha edo

Vlada je opredjelila, da se lma, dicitli siano po 7 Kr. qn. (100 kg.), a u Kranjskoj po 5 Kruna.

Uzmimo, da vlada kupi siano po 12 Kr. 100 kg., to će moći razdiliti po 7 Kr. — 14.000 qu. t. j. jednu četvrtinu od onoga, što bi trebala samsa kastavskog

gospodarskog zadruga ili jednu sedminu, što ga treba gosp. zadruga u Podgradu. To je malo više no ništa, baš dovoljno, da se puk ozlovoj.

Gospodo zastupnicu izvolito poduzeti sve moguće korake, da se svota namjena za Istru povlači barem u onom razmjeru kao i ostalim pokrajnjima. Nek se dade svota, kojom će se zbilja modi, sto da pomogne. Od doznačene svote dodje

tekar 1 Kruna na svako govedin. To je, kako već spomenjeno koliko, koliko i ništa.

Gospodo zastupnicu učinite sve potrebno, da se tomu odpmogni! Za Kranjsku je bila vlada takoder opredjelila sumu 200.000, ali na odlučni glas čitave pokrajine i zastupnika jo vlada imenovanu svotu povlačila na 500.000 Kruna.

Odmjerenom svotom jo vlada sama pokazala koliko se lma držati do njezinih programa za podignuće gospodarskog stanja u Istri. Čini se, daati vladini programi nisu ništa drugo no kolonizaciju za provođanje t. v. državnih potreba. U ostalom čekamo slavnu vladu na sjelu.

Priča o ribarskoj zadrugi.

C. k. pomorska vlada u Trstu izdala je „Priču o ribarskoj zadrugi“ namjajnjajući da se što više moguće prošli zadrugarstvo između ribara. Ovo korisno i ljepe opravljeno izdanje mogu dopiti svim onim koji se kame baviti ribarskim zadrugama, bezplatno“ kod c. k. pomorske vlade u Trstu ili kod z. kr. ureda lučkih poglavarnstva.

U njoj je pučkim načinom raztumačen uzor pravilnik, način kako se zadruga ustanovi i registriira, pouka glede poreza, pristojbine i biljegovka, vodjenje knjiga i drugo.

Književku vruće preporučamo.

Iz sjednice odbora političkog društva za Hrve i Slovence Istre, obdržane preko nekoliko na Kožari, dozajemo da se jo odbor pod puno složio u svim važnijim pitanjima dnevnog reda, to da će uspjeh obašnje i trične razprave izazeti u buducem broju našega lista.

Merkurov“ kolendar za godinu 1909.

Primili smo u ukusnom izdanju tiskani koledar za godinu 1909. od slovenskog trgovackog društva „Merkur“ u Ljubljani. Osim običnih kolendarskih vještih, imaju mnogo obrazaca o raznim računima, potrebnim za trgovinu, razprave o knjigovodstvu, razno korisno upute za trgovce mješanim blagom, zakon za osiguranje privatnih činovnika i t. d. Kolendar imao 131 stranicu, dobavljen je kod trgovca „Merkur“ u Ljubljani u cenu mu je veoma jestiva prštom samo K. 1:20.

Novo dražstvo občinskih činovnika Istre.

U nedjelju poslijepodne podne sastali se zastupnici i odaslanici občinskih činovnika iz Istre u Trstu, da ustroje zajedničko društvo na zaštitu staležkih interesu. Kod sastanka sudjelovali su talijanski, hrvatski i slovenski občinski činovnici, koji su pod predsjedanjem g. D. Valti iz Piscane obnovili talijansku i hrvatsku skupinu te izabrali odbor od osam lica, koji će biti bivani u stalni odbor. U taj odbor izabrani su gg.: Michell, Ruzler, Franzin, Torcello, Brimbolić, Juretić, Mahno i Turato. Ovaj će odbor snizati skupsttinu, na kojoj će se izabrati stalni odbor.

Portničko brodo

Jučer u sredu porinut je u more svečanim načinom novi brod naše mornarice, koga okrštio Erzherzog Franz Ferdinand (Nadvojvoda Fran Ferdinand). Novi brod

